

Қазақстан Республикасының білім және ғылым министрлігі

Қарағанды мемлекеттік техникалық университеті

Бекітемін
Ғылыми кеңес төрағасы,
ҚарМТУ ректоры
Ғазалиев А.М.

« ____ » _____ 20 ____ ж

СТУДЕНТКЕ АРНАЛҒАН ПӘН БОЙЫНША
ОҚЫТУ БАҒДАРЛАМАСЫ
(SYLLABUS)

ОН 3302 «Жер қойнауын пайдалану негіздері» пәні

ОН 30 – «Жер қойнауын пайдалану негіздері» модулі

5B070600 – «Геология және пайдалы қазбалар кен орындарын барлау» мамандығы

Тау-кен факультеті

«Геология және пайдалы қазбалар кен орындарын барлау» кафедрасы

АЛҒЫ СӨЗ

Студентке арналған пән бойынша оқыту бағдарламасы (syllabus) әзірлеген: т.ғ.к Талерчик М.П., т.ғ. магистрі, аға оқытушы Каскатаева К.Б.

«Геология және пайдалы қазбалар кен орындарын барлау» кафедрасының мәжілісінде талқыланған

« ____ » _____ 20__ ж. № _____ хаттама

Кафедра меңгерушісі _____ Садчиков А.В. « ____ » _____ 20__ ж.
(қолы)

Тау-кен факультетінің оқу-әдістемелік кеңесі мақұлдаған

« ____ » _____ 20__ ж. № _____ хаттама

Төраға _____ Такибаева А.Т. « ____ » _____ 20__ ж.
(қолы)

Оқытушы туралы мәліметтер және қатынас ақпарат

А.Ж.Ә.: Талерчик Марина Петровна.

Ғылыми дәрежесі, лауазымы, қызметі: т.ғ.к, аға оқытушы

А.Ж.Ә.: Каскатаева Куралай Балапашовна

Ғылыми дәрежесі, лауазымы, қызметі: т.ғ. магистрі, аға оқытушы

«Геология және пайдалы қазбалар кен орындарын барлау» кафедрасы ҚарМТУ-дың II корпусында орналасқан (Бейбітшілік бульвары,56), 108 аудитория, байланыс телефоны 56-75-92 қосымша 2037.

Пәннің еңбек көлемділігі

Семестр	Кредиттер	ECTS саны / ECTS	Сабақ түрі					СӨЖ сағаттарының саны	Жалпы сағат саны	Бақылау түрі
			Қатынас сабақтарының саны			СОӨЖ сағаттарының саны	Барлық сағат саны			
			дәріс	практикалық сабақтар	зертханалық сабақтар					
6	3	5	30	-	15	45	90	45	135	емтихан

Пәннің сипаттамасы

«Жер қойнауын пайдалану негіздері» пәні міндетті компоненттің профилды пәні болып табылады.

Пәннің мақсаты

«Жер қойнауын пайдалану негіздері» пәні геологиялық профильдің мамандардың студенттері Қазақстан Республикасындағы қазіргі заңдылықтар шегінде жер қойнауын иеленуді тиімді қолдану сұрақтары бойынша білім алу мақсатын ұстанады

Пәннің міндеттері

Осы пәнді оқу нәтижесінде студенттер: бұл білімдер және дағдылары болашақ мамандарға ұйымдардың сұрақтарын шешу, жер қойнауын геологиялық зерттеу бойынша жұмыстар жүргізу және жоспарлау, барлық пайдалы қазбалардың түрлерін өндіру және барлау кезінде қажет етеді, және де түлектерге еңбек нарығында өз орнын табуға және дұрыс анықтауға көмектеседі.

түсінік алуы керек:

- ұтымды жер қойнауы туралы; минералды-шикізат саласының негізгі түсінігі туралы; пайдалы қазбалар өндіру және тау-кен бизнесіндегі бәсекелестің ерекшеліктері;

білуы керек:

- Заңды күші бар Президенттің мынандай қаулыларын тиісті деңгейге Жарғыларының «Жер қойнауы және жер қойнауын иелену туралы», «Мұнай туралы» және т.б., және де жер қойнауын иелену бойынша реттейтін операциялар туралы Үкімет Қаулысының білімдері;

істей білу керек:

-басқару субъектісінің Құрылтай құжаттарының пакетін дайындай білу, инвестициялық бағдарлама сайысына қатысу құқығына тапсырыс құрастыра алу;
 практикалық машықтануы керек:
 - жер қойнау жұмыс бағдарламасын және келісім-шарттарын құру және дайындау.

Пререквизиттер

Берілген пәнді оқу үшін келесі пәндерді игеру қажет: Жалпы геология, Геодезия және топография негіздері, Кристаллография және минералогия, Құрылымдық геология, Қазақстанның геологиясы мен минералдық ресурстар.

Постреквизиттер

«Жер қойнауын пайдалану негіздері» пәнін оқу кезінде алынған білім болашақ мамандарға ұйымдардың сұрақтарын шешу, жер қойнауын геологиялық зерттеу бойынша жұмыстар жүргізу және жоспарлау, барлық пайдалы қазбалардың түрлерін өндіру және барлау кезінде қажет қолданылады.

Пәннің тақырыптық жоспары

Тарау атауы, (тақырыптар)	Сабақтар түрлері бойынша еңбек көлемділігі, сағ.				
	Дәріс	Практика-лық	Зертхана-лық	СӨӨЖ	СӨЖ
1. Кіріспе. Пәннің мақсаты, міндеттері, мазмұны, зерттеу әдістері	2			3	3
2. Жер қойнауы. Жер қойнауын ұтымды пайдаланудың факторлары. Минералдық ресурстар түсінігі	2		4	3	3
3. Жер қойнауын пайдалану саласындағы азаматтық қатынастар	2			3	3
4. Жер қойнауын зерттеудің геологиялық сатылығы, жұмыстарды қаржыландырудың көзі	2			3	3
5. Кенорыдарды бағалау мен барлау әдістері мен техникалық құралдары	4		4	4	4
6. Кенорындардың экономикалық бағалауға әсер ететін негізгі факторлар	2			9	9
7. Жер қойнауын пайдаланудың қазақстандық құқықтың	4		4	6	6

негіздері					
8. Келісімшарттар түрлері мен мерзімі	2			3	3
9. Жер қойнауы мен қоршаған ортаны қорғау	4			6	6
10. Жер қойнауының мемлекеттік фонды. Жер қойнауын пайдаланушының құқығы мен міндеттері, ақпараттық пен жекеменшілік құқықтары	2		3	3	3
11. Пайдалы қазбалардың кейбір түрлерін барлау мен өндірудегі құқықтық қатынастар	2			2	2
12. Жер қойнауын пайдаланушыларға салық салу	2				
БАРЛЫҒЫ:	30		15	45	45

Зертханалық сабақтар тізімі

1. Заңды тұлғаны тіркеу. Құрылтайшы құжаттарды даярлау. Құрылтайшылардың жалпы жиналысының жалпы шешімі. Жарғы мен құрылтайшылар келісімі. Олардың мазмұны және әртүрлі заңды тұлғалар формасы мен түріне байланысты ерекшеліктері.

2. Инвестициялық бағдарламалар конкурсына қатынасу құқығына өтінімі. Жобалық өтініш жасау.

3. Геологиялық зерттеулердің жұмыс бағдарламасын даярлау мен құрастыру.

4. Қазақстан Республикасында жер қойнауын пайдалануға жүргізілетін операцияларды жүргізу үшін жасалынатын келісімшарттар. Өндіруге арналған модельдік келісімшарттар, мазмұны мен мақстаы, келісімшарт аумағы.

Реферат тақырыптары

1. Жер қойнауын рационалды пайдалану: ресурстық, экономикалық, технологиялық, экологиялық және құқықтық факторлар. Минералды-шікізат саласының негізгі түсініктері. Қазақстан Республикасындағы азаматтық құқықтық қатынастар; принциптері, қайнар көзінің негіздері, субъектілері және азаматтық құқық нысаналары. Заңды тұлғалар: олардың формалары мен түрлері, құқықтары мен міндеттері, тіркелу мен жойылуы. Минералдық ресурстар саласының өндірістерінің ұйымдастыру формасы.

2. Пайдалы қазба кенорындарын игеру. Барланған қорлар есебі, олардың өнер-кәсіптік – жарамды мөлшері мен геологиялық зерттеудің қортындысы. Жер қойнауын зерттеудің қазақстанмен шетелдегі сатылығы. Зерттеу

нысаналарында жүргізетін жұмыстарды қаржыландыру көздері

3. Кенорындарын бағалау мен барлаудағы геологиялық зерттеулердің әдістері мен техникалық құралдары. Пайдалы қазбалардың қорлары және оларды есептеудің технологиясы. Геологиялық материалдарды сараптау: пайдалы қазбалардың сапасы мен мөлшерін бағалаудың геологиялық; негізі мен дәлдіктілігі: шикізатты өндеудің технологиясы мен тау-кен инженерлік жағдайының зерттелуі.

4. Кенорындарын экономикалық бағалауға әсер ететін факторлар: қоры, минералдық шикізат сапасы, оның технологиялық қажеттері, игерудің тау-кен техникалық жағдайы, кенорындардың географо-экономикалық, экологиялық; орналасу ерекшеліктері. Минералдық шикізаттың нарықтық бәсекесі.

5. Жер қойнауын пайдаланудың Қазақстандағы құқықтық негізі. Пайдалы қазбалар мен минералдық шикізаттар атқарушы органдардың жер қойнауын пайдалану саласындағы күзіреттілігі.

6. Жер қойнауын пайдалану құқығы, оның түрлері мен субъектілері, пайда болуы, пайдалану құқығын беру шарттары, басқа тұлғаға ауыстыру.

7. Барлау мен өндіруге жасалынатын контрактілер. Турлері, қолдану мерзімі, оның орындалуымен жасалыну шарттары.

8. Жер қойнауымен қоршаған ортаны қорғау. Жер қойнауын пайдалану операцияларын жүргізудің экологиялық негізі. Жергілікті тұрғындармен жұмысшылар қауіпсіздігі

9. Жер қойнауының мемлекеттік фонды. Жер қойнауын пайдаланушының құқығымен міндеттері. Жер қойнауы жөніндегі ақпараттар мен мағлұматтарға жекеменшілік құқығы. Мұнай, газ, жер асты сулары, қымбат металдар мен қымбат тастар және т.б. пайдалы қазбаларды барлау мен өндірудегі құқықтық қатынастар ерекшеліктері.

10. Жер қойнауын пайдаланушыларға салық салу.

СӨЖ-ге арналған бақылау тапсырмаларының тақырыптары

1. Жер қойнауын рационалды пайдалану: ресурстық, экономикалық, технологиялық, экологиялық және құқықтық факторлар.

2. Минералды-шикізат саласының негізгі түсініктері.

3. Пайдалы қазбаларды өндіру мен тау-кен бизнесіндегі конкуренциялық негізі.

4. Қазақстан Республикасындағы азаматтық құқықтық қатынастар; принциптері, қайнар көзінің негіздері, субъектілері және азаматтық құқық нысаналары.

5. Заңды тұлғалар: олардың формалары мен турлері, құқықтары мен міндеттері, тіркелу мен жойылуы.

6. Минералдық ресурстар саласының өндірістерінің ұйымдастыру формасы.

7. Пайдалы қазба кенорындарын игеру.

8. Барланған қорлар есебі, олардың өнер-кәсіптік – жарамды мөлшері мен геологиялық зерттеудің қортындысы.

9. Жер қойнауын зерттеудің Қазақстан мен шетелдегі сатылығы.

10.Зерттеу нысаналарында жүргізетін жұмыстарды қаржыландыру көздері.

11. Кенорындарын бағалау мен барлаудағы геологиялық зерттеулердің әдістері мен техникалық құралдары. Пайдалы қазбалардың қорлары және оларды есептеудің технологиясы.

12. Геологиялық материалдарды сараптау: пайдалы қазбалардың сапасы мен мөлшерін бағалаудың геологиялық; негізі мен дәлдіктілігі: шикізатты өндеудің технологиясы мен тау-кен инженерлік жағдайының зерттелуі.

13.Кенорындарын экономикалық бағалауға әсер ететін факторлар: қоры, минералдық шикізат сапасы, оның технологиялық қажеттері, игерудің тау-кен техникалық жағдайы, кенорындардың географо-экономикалық, экологиялық; орналасу ерекшеліктері.

14.Минералдық шикізаттың нарықтық бәсекесі.

15. Жер қойнауын пайдаланудың Қазақстандағы құқықтық негізі.

16.Пайдалы қазбалар мен минералдық шикізаттар атқарушы органдардың жер қойнауын пайдалану саласындағы құзіреттілігі.

17. Жер қойнауын пайдалану құқығы, оның түрлері мен субъектілері, пайда болуы, пайдалану құқығын беру шарттары, басқа тұлғаға ауыстыру.

18.Барлау, өндіру және бірлескен барлау мен өндіру тәртібін жүргізуге құқығын беру

19.Барлау мен өндіруге жасалынатын контрактілер. Турлері, колдану мерзімі, оның орындалуымен жасалыну шарттары.

Студенттер білімін бағалау критерийлері

Пән бойынша емтихан бағасы межелік бақылаулар бойынша максимум көрсеткіштер (60%-ға дейін) және қорытынды аттестаттаудың (емтихан) (40%-ға дейін) сомасы ретінде анықталады және кестеге сәйкес 100%-ға дейінгі мәнді құрайды.

Пән бойынша тапсырмаларды орындау және тапсыру кестесі

Бақылау түрі	Тапсырма мақсаты мен мазмұны	Ұсынылатын әдебиет	Орындау ұзақтығы	Бақылау түрі	Тапсыру мерзімі	Балл
1	2	3	4	5	6	
№1 Зертханалық сабақты орындау	Құрылтайшы құжаттарды даярлау	[2], [3], дәріс конспектері	6 апта	Ағымдағы	6-апта	10
Тексеру жұмыс№1	Құрылтайшы құжаттарды даярлағаның тексеру	[2], [3]	6 апта	Межелік	7-апта	10
№2 Зертханалық сабақты орындау	Инвестициялық бағдарламалар конкурсына қатынасу құқығына	[3], [8], дәріс конспектері	2 апта	Ағымдағы	8-апта	5

	өтінімі					
№3 Зертханалық сабақтың орындау	«Жұмыс бағдарламаны» даярлау	[3], [8], дәріс конспектері	3 апта	Аралық	11-апта	5
№4 Зертханалық сабақты орындау	Геологиялық зерттеулердің жұмыс бағдарламасын даярлау мен даярлау	[3], [8], дәріс конспектері	2 апта	Ағымдағы	13-апта	5
Тексеру жұмыс№2	Конкурса даярланған өтініштерді, жұмыс бағдарламалар және келсімшарттар қарастыру	[3], [8], дәріс конспектері	7 апта	Межелік	14-апта	10
Рефераттар жасау	Рефераттар жасау және оларды тексеру	[3], [8], дәріс конспектері	2 апта	Ағымдағы	2,4,6,8,10 ,12-апта	15
Етихан	Пәннің материалының игерілуін тексеру	Негізгі және қосымша әдебиет тізімі	2 қатынас сағаттары	Қорытынды	Сессия кезінде	40
Барлығы						100

Саясат және процедуралар

«Жер қойнауын пайдалану негіздері» пәнін оқу кезінде келесі ережелерді ұстануды сұраймын:

1. Сабаққа кешікпеу.
2. Сабақтан дәлелді себепсіз қалмау, ауырған жағдайда анықтама, ал басқа жағдайларда түсіндірме хат ұсынуды.
3. Сабақтың барлық түрлеріне қатысустудент міндеттерінің қатарына жатады.
4. Оқу процесінің күнтізбелік кестесіне сәйкес барлық бақылау түрін тапсыру.
5. Қатыспаған практикалық және зертханалық сабақтарды оқытушы көрсеткен уақытта өтеу.
6. Курстастарына және оқытушыларға шыдамды, ашық, жайдары, мейірімді болу.

Негізгі әдебиет тізімі

1. Қазақстан Республикасының Конституциясы, Алматы. 1995
2. Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексі, Алматы. 1994
3. Заң күші бар ҚР Президентінің жарлығы «Жер қойнауы және жер қойнауы пайдалану туралы». 24 маусым 2010.,№2.

4. Заң күші бар ҚР Президентінің жарлығы «Лицензиялау туралы» 17 сәуір 1995ж.,№2200.

5. Сборник Законодательных актов РК (по недропользованию). Алматы, 2001ж.

Қосымша әдебиет тізімі

1.Қазақстан Республикасының заң актілерінің жинағы/қоршаған ортаны қорғау туралы/2001ж.

2. Қазақстан Республикасының Салық кодексі, 2008.

3.Сборник руководящих материалов по геолого-экономической оценке месторождений полезных ископаемых РК.- Кокшетау,2002.

4. Инструкция о проведении геологоразведочных работ по стадиям (твердые полезные ископаемые) от 27.02.2006г, №72.

5.Классификация запасов месторождений и прогнозных ресурсов твердых полезных ископаемых от 27.01.2006г.

6.Перечень общераспространенных полезных ископаемых.

**СТУДЕНТКЕ АРНАЛҒАН ПӘН БОЙЫНША
ОҚЫТУ БАҒДАРЛАМАСЫ (SYLLABUS)**

ON 3302 «Жер қойнауын пайдалану негіздері» пәні

ON 30 – «Жер қойнауын пайдалану негіздері» модулі

31.03.2004ж. беріл. № 50 мемл. баспа лиц..

Басуға _____ 20__ ж. қол қойылды. Пішіні 90x60/16. Таралымы _____ дана

Көлемі ___ оқу баспа п. № _____ тапсырыс. Бағасы келісілген

100027, ҚарМТУ баспасы, Қарағанды қ., Бейбітшілік бульвары, 56